XXXVII
FAVOR
1667 8

MISCELLANEE
10.3.4
4
R. BIBLIOTECA NAZ. CENTRALE DI FIRENZE

XXVII.
F. 4/8

ORATIO

[illegible]

CLEMENTIS IN

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ORATIO
IN FVNERE
CLEMENTIS IX.
PONT. MAX.
HABITA
AB AVGVSTINO FAVORITO
In Baſilica Vaticana.

BIBLIOTECA NAZIONALE 1872

ROMAE, Typis Pauli Monetæ. MDCLXIX.

Superiorum permiſſu.

ORATIO.

VIX lacrymæ exaruerunt, quibus Alexandri VII. optimi, ſanctiſſimique Pontificis mortem ex hoc ipſo loco defleuimus, *Patres Eminentiſſimi*; cum facta iterum vidua, ſedet in triſtitia Domina gentium, & alia accepta clades, quaſi reſciſſa grauiſſimi vulneris cicatrice, cogit nos non tam nouum ſuſcipere dolorem, quàm priſtinum continuare, erepto nobis, erepto Chtiſtianæ Reipublicæ amantiſſimo Parente, Principe vigilantiſſimo CLEMENTE NONO Pontifice Maximo.

Infra dolorem noſtrum ſunt verba, cum ſupra omnem æſtimationem ſit calamitas, in qua & infauſtos populi Romani amores, & nondum placatum terris Numen agnoſcimus.

Verumtamen ſi rem perſpicere attentius, & verum fateri volumus, non tam iraſci nos decet noſtro infortunio, quàm felicitati Eccleſiæ gratulari, cui illi Pontifices contigerunt, qui decedentes magnum Orbi Chriſtiano ſui deſiderium, parem nominis gloriam poſteris; huic autem Vrbi, & præſertim mihi, vberem dolendi materiem, ac triſte hoc officium reliquere.

Non hic ego de ornatu orationis, neque de componendo ad mœſtitiam vultu, ſonoque vocis, magnopere laborabo: cum nemo ſit quantumuis eloquens ac diſertus, qui, vel ad tanti Pontificis gloriam addere dicendo, vel de noſtra calamitate lugendo detrahere quicquam poſſit. Quamquam quodnam in funere Romani Pontificis laudationis genus illuſtrius, quàm fluentes per ora Quiritium lacrimæ, & miſeri eiulatus paſſim per compita

pita Vrbis lamentantium, illum pauperum, illum calamitoſorum Parentem; illum ſecuritatis publicæ cuſtodem; illum dignitatis Eccleſiaſticæ vindicem; illum Apoſtolicæ charitatis reparatorem; illud Chriſtianæ Reipublicæ columen; illas generis humani delitias, mutum, & extinctum iacere? Neque lamentantur ſolùm, ſed quando vota pro eius incolumitate populariter ſuſcepta in irritum cecidere; fruentem nunc æterno laborum ſuorum, ſanctæq; actæ vitæ præmio, debitis laudibus, & fauſtis precationibus proſequuntur.

Obuerſatur ſcilicet eorũ oculis aurea illa dies, quà vix Pontifex renuntiatus, ſui in nos amoris impetum moræ impatientem effudit, laxata liberaliter annona; imminutis vectigalibus; nouo inſtituto cœtu Patrum ad leuanda onera populorum. Recurrunt animo ſubitæ, illæ excurſiones, quibus ſenex valetudinarius, turbido ſæpe cælo, conuolabat, vel ad Sanctorum Martyrum ſepulcra, vt Diuinam Bonitatem accuratis precibus, & largè profuſis lacrymis populo Chriſtiano propitiaret: vel ad ægrotorum hoſpitia, vt infirmaretur cum infirmantibus, dexteramq. terrarum Orbi regendo aſſuetam vilioribus officijs admoueret. Meminerunt, quo animi ſtudio, ac ardore, non in Reip. ſolùm, ſed in ſingulorum quoq. ſalutem, & commoda exultaret. Quàm eſſet aditu facilis; quàm cum infimis quoq. humanus, & comis; quàm erga omnes liberalis! Qua patientia Vir animi magnitudine, fortunaq. omnium maximus, abiectiſſimi cuiuſque de populo preces plerumque ineptiſſimas, moleſtiſſimaſque ſtatis diebus exciperet, ac vel re ipſa impleret, vel, ſi hoc non poſſet, aliqua ratione conſolaretur. Quæ ſanè eò gratiora in vulgus erant, quòd fieri à CLEMENTE conſtabat, non ad inanem oſtentationem virtutis, neque cupiditate mortalis gloriæ; ſed vno inſtinctu diuinæ indolis ſuæ. Teſtis

Edi-

Edictum illud memorabile, quo vectigalis abrogationem, Alexandri præſcripto nomine, ſuo ſuppreſſo euulgauit. Teſtis etiam, vt alia huius generis multa prætercam, ſumptuoſa illa inſtauratio Pontis Aelij, in quo nullum nominis, vel gentis ſuæ monumentum permiſit incidi: quod abſtinentiæ genus de nullo alio Principe, quod ſciam; quantumuis magnanimo, quantumuis modeſto, ac ſapiente memoratur.

Neque verò his à me breuiter indicatis de inaudita CLEMENTIS in hanc Vrbem, & ſubiectos Vrbi populos charitate, minora ſunt, quæ in vniuerſæ rei Chriſtianæ bonũ patrauit, ſi ea vel vobis otium eſſet audire, vel mihi neceſſarium commemorare.

Natus nobili Etruriæ Vrbe, ex clara familia, & locuplete, poſtquam ſub ſanctiſſima Parentum diſciplina literis, & pietate egregiè imbutus adoleuit, ad Vrbem venit. Introductus in virorum præſtantium amicitiam, breui morum ſuauitate, & ingenij eruditione, omnium ſibi amorem, plauſumq. conciliauit. Quamobrem inuitatus in Aulam Pontificiam omnium bonarum artium hoſpitam, & patronam, eò paulatim, per varios honeſtiſſimorum munerum gradus, incredibili virtute peruenit; vt egregius ille ingeniorum non modo fautor, ſed etiam æſtimator Vrbanus Pontifex, vbi in difficultatibus rerũ maximarũ nodus aliquis vindice dignus incidiſſet, eius explicandi rationem à CLEMENTIS conſilio inprimis exquireret: cumq. ab immenſa curarum mole aliquam remiſſionem animi quæreret, nulla in re magis, quàm in familiari CLEMENTIS conſuetudine inueniret, delectatus præſertim mira illius ad ſacram Poeſim dexteritate, in qua ſe Gregorij Theologi, aliorumq. veterũ Patrum exemplo aliquãdo exercebat, tanta cũ Romani Theatri, atque vniuerſæ Italiæ approbatione; vt in ea facultate ſæculi ſui facilè princeps & eſſet, & haberetur;

Eius

Eius autem in Latina facundia ſplēdorem,& copiam, ac ſpectatam longo rerum vſu prudentiam, fidemque tanti fecit; vt cum hæc Aula ingenti virorum doctrina ingenioque præſtantium copia floreret; illum tamen præ omnibus elegerit, qui epiſtolas ad Principes viros Pōtificio nomine exararet. Quo quidem in munere tuendæ Pontificij nominis dignitati maximè opportuno, ita ſe geſſit, adeoque demeruit animum illius Pontificis verè Maximi; vt is ad maturandos CLEMENTI, maiore cum gloria, ſupremos Eccleſiæ honores, Tharſi Archiepiſcopum creatum in Hiſpaniam legauerit Nuntium Apoſtolicum. Vbi quàm præclarè functus officio ſuo fuerit, vel ex eo cognoſci poteſt, quòd & de Sedis Apoſtolicæ authoritate optimè meruit, & Philippus Rex Viri ingenio, moribuſque mirificè captus, ampliſſimos illi reditus obtulit, clariſſimas Infulas, & Regiam ad Romanam Purpuram commendationem. Quæ tamen ille, actis, vt par erat, tanto Regi gratijs, eadem virtute, qua meruerat, recuſauit. Ex Hiſpanica ſanè legatione nouum decus, & ante hanc diem inauditum retulit in Italiam CLEMENS: quòd diuitem Prouinciam diues ingreſſus, pauper egrediens ditiorem quodammodo reliquit. Viſus eſt autem ſibi referre etiā ad lares paternos opulentum patrimonium, deriuato ſuis apud religioſiſſimum Regem officijs, perenni, atque vberi fonte auri Siculi, in Liberianam Baſilicam, cuius erat Canonicus: Cui quidem Baſilicæ rediens ex Hiſpania ita ſe totum addixerat, conducta etiam prope eam domo, nihil vt haberet antiquius, more magnarum mentium, quàm vt è ſpecula Eſquilina decumanos huius Aulæ fluctus ſecurus deſpiceret, & prorſus abiecta rerum humanarum cura, in Diuinarum contēplatione tacitè conſeneſceret.

Verùm Innocentij Decimi mors eius deſiderium, & ſpem fefellit. Nam cum ſacrum Collegium vacantem

Vrbis

Vrbis præfecturam committere vellet alicui viro, qui ei, periculoſiſſimo tempore, regendæ eſſet idoneus; coniecit ſubito oculos in Tharſi Archiepiſcopum, cui integrum non fuit tam conſtanti de ſe iudicio, ac tanti Senatus voluntati reſiſtere: coactuſque eſt priuatam ſuam quietem neceſſitati publicæ poſthabere. Creato autem Pontifice, in eius Interregni Comitijs, Alexandro Septimo, cum is incredibili de ſe ſuaque virtute expectationi apud barbaras etiam gentes excitatæ, ſub ipſum Pontificatus initium, reſpondere vellet inſigni aliquo facinore; eum illico ad ſe inuitatum muneri omnium difficillimo grauiſſimoque præfecit: vt cum eo ardua quæque Reipublicæ Chriſtianæ negotia, & ſecretiora eius bene gerendæ conſilia communicaret. Quo in loco quàm cumulatè CLEMENS ſapientiſſimo Alexandri iudicio ſatisfecerit, delata illi intra biennium purpura declarauit.

Quid deinde in rerum publicarum tractatione, actum ab eo ſit tum in Cardinalatu, tum in Pontificatu Maximo, ad quem non hominum ſolùm conſenſione, ſed Dei ipſius iudicio vſq; ad miraculum manifeſto euectus fuit, quoniam ipſe ſpatijs diſcluſus iniquis exequi non poſſum, vobis, qui & vidiſtis omnia, & probaſtis, contemplandum; gratæ verò poſteritati æternis laudibus prædicandum relinquo.

Video, commoueri vos, & iniquo animo ferre, tot res inclytas, quarum plenus eſt CLEMENTIS Pontificatus, à me tacitas præteriri, quæ in medium prolatæ huius funeris pompam auguſtiorem efficerent; ac vehementer mirari; cur, ſi ne verbum quidem facere volui de pace inter Reges alieniſſimo Reip. tẽpore decertantes conciliata; de nuper excepta Paſtorali Charitate Luſitania; de ſolemni illa apotheoſi, in qua duo Eccleſiæ Cælo noua ſidera adiunxit; alijſque huius generis; ſaltem non ingrediar campum, in quo ingenium Oratoris magna

cum

cum laude poſſit excurrere : Cretam nimirum, ad quam tuendam CLEMENS Chriſtianos Principes, illos etiam, qui cum Romana Eccleſia nondum planè conſentiunt, authoritate, offitijſque ſuis validè armauit. Quoquidem in argumēto præ cæteris emineret Regis Chriſtianiſſimi factum, quod omnium Heroicorum temporum gloriam ſuperauit. Dicam verè, quod ſentio. Verebar, ne iniecta Cretæ mētione, acceptū in CLEMENTIS morte vulnus recrudeſceret; cum hanc illi Inſulæ calamitatem debeamus. Adeo enim de Cretæ defenſione ſollicitus erat: adeo ſalutis noſtræ cauſa negligebat ſuam; vt nos pene magis amorem CLEMENTIS, quàm barbarorum odia timeremus. Ad eius verò expugnatæ nuntium ita concidit optimus Pontifex, ita oppreſſus eſt; vt eum paulo poſt morbum contraxerit, ex quo tandem multo maiore cum rei Chriſtianæ iactura, quàm Creta ammiſſa, deceſſit. Qui cum in proximo ſuo è vita diſceſſu, nihil magis moleſtum experiretur, quàm interpellari curſum cōſiliorum à ſe pro incolumitate publica ſuſceptorum; præclaram inijt rationem, qua illa perducere ad exitum poſſet etiam mortuus; cooptatis in ampliſſimū ordinem Viris, quorum eximia probitate, atque excellenti humanarum Diuinarumque rerum peritia: nouum Apoſtolico Senatui ornamentum, nouum præſidium accederet, ad Chriſtianam Rempublicam bene ſapienterque adminiſtrandam. Ipſe interim ex illa æternæ beatitudinis arce oculos non deflectet ab eiuſdem Reipublicæ tutela: vtq; ea ſummæ virtutis, & ſapientiæ viro, qualem rei magnitudo, & temporum conditio requirit, à Deo quāprimum per veſtra ſuffragia tradatur, facilè impetrabit. Quæ ſanè res prope eſt vna, quæ viduatæ Eccleſiæ lacrymas poſſit abſtergere, ac perſuadere tandem nobis, vt ſpe futuri Pontificis, extincti deſiderium leniamus.

aa 956780

Mc